

FIȘA DISCIPLINEI

Antropologia artei

Anul universitar 2025

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Studii culturale / Etnologie
1.7. Forma de învățământ	Zi (cu frecvență)

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Antropologia artei				Codul disciplinei		LLD2131			
2.2. Titularul activităților de curs			Szikszai Mária								
2.3. Titularul activităților de seminar			Szikszai Mária								
2.4. Anul de studiu		III	2.5. Semestrul		I	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		O

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					17
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					17
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					18
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				56	
3.8. Total ore pe semestru				98	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Comp pro	C.1. Utilizarea și aplicarea interdisciplinară a cunoștințelor din științele umane și sociale C1.3. Utilizarea conceptelor și metodelor din științele umane sau sociale pentru descrierea și analiza unui fenomen cultural-social C5.2: Interpretarea diferitelor tipuri de discursuri cu ajutorul conceptelor și metodologiei analizei discursului
Contp	CT1: Realizarea eficientă și responsabilă a sarcinilor profesionale în termenele stabilite, respectând principiile etice ale activității științifice și aplicând cu strictețe regulile de citare corectă (în cadrul activităților practice, analiza fenomenelor identificate, colectate și interpretate din diverse domenii ale culturii populare maghiare; conturarea posibilelor teme de cercetare și discutarea abordărilor metodologice).

6.2. Rezultatele învățării

Cunc	<ul style="list-style-type: none"> • Licențiatul în etnologie cunoaște conceptele specifice din studiul etnologiei și din studiul antropologiei culturale; • Istorie culturală, socială și contextualizarea istorico-socială a fenomenelor culturale;
Apti	<ul style="list-style-type: none"> • Studentul poate să înțeleagă procesele esențiale ale culturii și societății, și să se exprime oral și verbal, în mod concis și adaptat diferitelor contexte (științifice, culturale, de popularizare a științei, cu administrația locală); • Studentul poate să realizeze baze de date terminologice, să dezvolte idei creative și tehnici inovatoare pentru domeniul său.

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

la Respo	<ul style="list-style-type: none"> • Studentul dezvoltă idei creative și tehnici inovatoare pentru domeniul său; • Studentul își asumă responsabilitatea pentru produsul muncii sale;
---------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Scopul disciplinei Antropologia artei este de a oferi o introducere în conceptele de bază, metodele și teoriile antropologiei artei, familiarizând studenții cu ancorarea culturală și contextul istoric al creațiilor artistice. În cadrul cursurilor, studenții vor obține o imagine de ansamblu asupra determinărilor sociale, culturale și istorice ale artei, cu un accent deosebit pe abordarea antropologică a artei sacre, a literaturii legendare medievale și a reprezentărilor vizuale ale devoțiunii personale.
7.2 Obiectivele specifice	Obiectivul disciplinei este ca studenții să dobândească cunoștințele și competențele necesare pentru analiza rolului artei în sistemele culturale. Pe parcursul cursului, studenții vor putea interpreta relațiile dintre literatura legendară medievală și artele vizuale, analiza caracteristicile reprezentărilor vizuale din textele și imaginile literaturii codicologice maghiare. Ei vor învăța metodele de investigare a contextelor culturale, de exemplu, explorarea relației dintre medicină și artă în contextul cultului sfinților și al epidemiilor. Astfel, studenții vor dobândi cunoștințe practice în analiza ancorării istorice și sociale a creațiilor artistice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Antropologia artei: examinarea relației dintre artă și cultură, interpretarea artei ca sistem cultural.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
2. Literatura legendară medievală și narațiunea picturală: structurile narative ale legendelor medievale și relațiile lor cu reprezentările artistice.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
3. Legende și reprezentările vizuale din literatura codicologică maghiară: analiza caracteristicilor iconografice ale legendelor din codexurile maghiare.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
4. Alchimie și artă în Evul Mediu: influența alchimiei asupra picturii medievale, cu un accent deosebit pe semnificațiile simbolice și stilurile de reprezentare artistică.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
5. Pictura lui Hieronymus Bosch și rolul comanditarului.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
6. Rolul comanditarului în pictura medievală: examinarea contextelor culturale și sociale ale creațiilor artistice prin prisma intențiilor comanditarului.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

7. Medicină și artă în Evul Mediu: reprezentările vizuale vindecătoare aplicate în timpul cultului sfinților și al epidemiilor, inclusiv ciuma, lepra și ignis sacer.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
8. Iconoclasmul bizantin: imagine și ideologie: analiza implicațiilor teologice și politice ale iconoclasmului.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
9. Icoana făcătoare de minuni de-a lungul timpului: importanța istorică și culturală a icoanei Hodighitria din Cluj.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
10. Construcția și reconstrucția reprezentărilor: fenomenul icoanelor care lăcrimează, cu un accent deosebit pe miracolele icoanei Fecioarei care lăcrimează din Cluj.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
11. Miracolele icoanei care lăcrimează din Cluj: problematica autenticității.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
12. Icoanele devoțiunii personale: analiza mijloacelor vizuale utilizate în practicile religioase individuale.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
13. Vizitația lui Maestrul MS și instituția altarului medieval: funcția și semnificația iconografică a altarului medieval prin prisma activității Maestrului MS.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	
14. Literatura ca sistem cultural? Kassák Lajos: Calul moare, păsările zboară.	Prezentare frontală, formularea problemei, discuție.	

Bibliografie

1. Manual universitar:

SZIKSZAI Mária: A művészet antropológiája. Kolozsvár, KJNT, 2009. [link](#)

2. Bibliografie obligatorie:

Geertz, C.: A művészet mint kulturális rendszer. In: Az értelmezés hatalma. Budapest, 1994. 239-267.

Grünwald, le peintre. 2012. [link](#)

Sziksai Mária: [Mirákulumra várva. Kontextus és hatékonyság](#) egy könnyező kép csodái kapcsán. In: Jakab Albert Zsolt – Keszeg Vilmos – Szabó Á. Töhötöm (szerk.): Kultúrakutatások és értelmezések. BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2008. 251-268.

Sziksai Mária: [Kegykép az idő sodrában. Egy kolozsvári Hodigitria](#). Korunk 2008. 2. szám. 63-69.

Sziksai Mária: [Kegykép és mirákulum. A kolozsvári könnyező Szűz képének 18. századi mirákulumleírása](#). Erdélyi Múzeum. 2008. 1-2. szám. 56-63.

Sziksai Mária: [Remete Szent Antal különös európai utazása](#). In: Pap Levente – Tapodi Zsuzsa (szerk.): Kultusz, kultúra, identitás. Scientia kiadó, Kolozsvár, 2008. 129-136.

Sziksai Mária: [Szent Antallal kapcsolatos archaikus népi imák](#). In: S. Laczkovits Emőke – Szőcsné Gazda Enikő (szerk.): Népi vallásosság a Kárpát-medencében. II. kötet. Sepsiszentgyörgy – Veszprém, 2007. 9-28.

Sziksai Mária: Középkori kísértés- és gyógyítástörténetek továbbélése. A homo narrans esete Szent Antallal. In: Barna Gábor (szerk.): Kép, képmás, kultusz. Szeged, 2006. 112-140.

Sziksai Mária: [Szent Antal legendák a magyar kódexirodalomban. A történeti antropológia néhány tanulsága](#). In: Szabó Árpád Töhötöm (szerk.): Lenyomatok 3. Fiatal kutatók a népi kultúráról. Kolozsvár, 2004. 281-292.

Voragine, Jacobus de: LEGENDA AUREA. Válogatta, az utószót, a jegyzeteket és a mutatókat készítette Madas Edit. Fordította Bárczi Ildikó [et al.], Budapest : Neumann Kht., 2004. [link](#)

3. Bibliografie obligatorie xerox în biblioteca departamentului:

(1) kötet

Peter Brown: A kép válsága. A bizánci képrombolás. In: uő: Az európai kereszténység kialakulása. Budapest, 1999. 229-246.

Avicenna: Az ásványok és fémek képződéséről, valamint az alkímia lehetetlenségéről. (www.kfki.hu)
Georgius Agricola: De Re Metallica. Libri XII. 1956.
De Pirotechnia (részlet), 1540.
Szathmáry László: Aranycsináló recept magyar fordítása 1570-ből.
Timár Kálmán: Kódexeink legendái és a Catalogus Sanctorum. ITK 35. 1925. 241-248.
Bergman, Madeleine: Hieronymus Bosch and Alchemy. A Study on the St. Anthony Tryptich. Stockholm, 1979.
Krüger, Peter: Bevezetés a művészettörténeti elbeszéléskutatásba: a festészet és a költészet határain. In: Thomka Beáta (szerk.): Narratívák. 2. Budapest, 1997. 95-116.
Lennep, J. van: Art et alchimie: étude de l'iconographie hermétique et de ses influences. Bruxelles, 1966. 216-221.

(2) kötet

Szilárdffy Zoltán: Kegyéptípusok a pestisjárványok történetében. Orvostört. Közl. 1979. 207-236.
Szent Antal (szócikk). Jacobus de Voragine: Legenda aurea. Békéscsaba, 1990. 44-46.
Wintermeier, Wolfgang: Hieronymus Bosch fantasztikus élete. Budapest, 1983. 18-21.
Schott, Heinz et al. A medicina krónikája. Budapest, 1993. 63-68., 80-81, 94-95., 105-108, 115, 120-122., 127., 153., 160.
Saunier, Annie: La vie quotidienne dans les hospitaux de Moyen Age. In: Le Goff – Sournia (ed.): Les maladies ont une histoire. Paris, 1985. 84-85.; „Le clocheteur des ardents du Petit-Saint-Antoine”, gravure du XVe siècle, pg. 67.

Bibliografie opțională

Aigrain, René: Les récits d'inventions et de translations. In: L'hagiographie. Ses sources, ses méthodes, son histoire, Paris, 1953. 187-192.
Barna Gábor: „Mária megsegített.” Imameghallgatások és csodás gyógyulások kegyhelyeken. A máriaradnai fogadalmi tárgyak kutatásának néhány tanulsága. In: Pócs Éva (szerk.): Áldás és átok, csoda és boszorkányság. Vallásetnológiai fogalmak tudományközi megközelítésben. Balassi, Budapest, 2004. 80-93.
Bergman, Madeleine: Hieronymus Bosch and Alchemy. A Study on the St. Anthony Tryptich. Stockholm, 1979.
Boureau, Alain: La Légende dorée. Le système narratif de Jacobus de Voragine (+1298). Paris, 1984.
Brown, Peter: Az európai kereszténység kialakulása. Atlantisz, Budapest, 1999. 229-243.
Chastel, André: Szent Antal megkísértése avagy a melankolikus álma. In: Fabulák, formák, figurák, Budapest, 1987. 49-55.
Érdy kódex: Közzéteszi: Volf György. Nyelveléktár, IV-V. köt. Budapest, 1876.
Lennep, J. van: Art et alchimie. Étude de l'iconographie hermétique et de ses influences. Paris–Bruxelles, 1966.
Madas Edit (szerk.): A néma barát megszólal. Válogatás a karthauzi névtelen beszédeiből. Budapest, 1985.
Maquet, Jaques: Az esztétikai tapasztalat. A vizuális művészetek antropológus szemmel. Csokonai Kiadó, Budapest, 2003.
Melinkoff, Ruth: The Devil at Isenheim. Reflections of Popular Belief in Grünewald's Altarpiece. Berkeley, Los Angeles, 1988.
Mikó Árpád – Poszler Györgyi (szerk.): „Magnificat anima mea Dominum.” MS mester Vízitáció-képe és egykori selmebányai főoltára. Budapest, 1997.
Noordelos, P.: La translation de Saint Antoine en Dauphiné. Analecta Bollandiana 60. 1942. 68–81.
Noordelos, P. – Halkin, François: Un histoire latin de S. Antoine. La „Légende du Patras”. Analecta Bollandiana 61. 1943. 211–250.
Réau, Louis: Iconographie de l'art chrétien. Tome III. I. Iconographie des saints. Paris, 1958.
Szilárdffy Zoltán: A magánáhitat szentképei I. Szeged, 1995.
Szilárdffy Zoltán: A magánáhitat szentképei II. Szeged, 1998.
Tüskés Gábor: Búcsújárás a barokk kori Magyarországon a mirákulumirodalom tükrében. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Sarcina: Relația dintre text și imagine/film – cercetare individuală a studenților	Prezentare (ppt), discuție, dezbateri	Prezentarea cercetării individuale realizate de student.

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

Sarcina: următoarele teme săptămânale:		
1. Meme-urile ca actori ai culturii contemporane. Artă și meme. Să identificăm exemple de meme tematice (de exemplu, artă înaltă) și să analizăm semnificația culturală și simbolismul acestora. Opțional: crearea propriilor meme-uri pe tema artei clasice.	Prezentare (ppt), discuție, dezbateri	Prezentarea cercetării individuale realizate de student.
2. Cultura vizuală contemporană și identitatea. Să căutăm 10 exemple de imagini de profil disponibile pe internet și să analizăm ce identități diferite reprezintă acestea! Opțional: Crearea unei imagini de profil proprii utilizând tehnica colajului digital, care să reflecte identitatea personală sau culturală dintr-o perspectivă antropologică.	Prezentare (ppt), discuție, dezbateri	Prezentarea cercetării individuale realizate de student.
3. Relația dintre imagine și text și posibilitățile reinterpretării digitale în artă (Sarcină creativă). Să alegem o operă de artă celebră (de exemplu, David de Michelangelo) și să o asociem cu un text scurt care nu are legătură directă cu imaginea! (de exemplu, Borges: În urma lui Averroes). Să analizăm cele două opere cu instrumentele antropologiei artei, să creăm o nouă narațiune și să o prezentăm sub formă de desen digital, reflectând noua interpretare.	Prezentare (ppt), discuție, dezbateri	Prezentarea cercetării individuale realizate de student.
4. Poezia lui Rumi și renașterea sa în Occident. Poezia lui Rumi a devenit populară și în lumea occidentală în ultimele decenii, datorită noilor traduceri și interpretări vizuale. Să examinăm modul în care poeziile sale sunt reinterpretate, în special prin reprezentările vizuale dintr-un context modern (de exemplu, postări pe Instagram, designuri tipografice). Să analizăm cum se schimbă semnificația și contextul poeziilor în procesul reinterpretărilor culturale, ținând cont de obiceiurile și preferințele de interpretare ale publicului occidental. Opțional: putem crea o lucrare vizuală sau multimedia care să reflecte propria noastră interpretare a unui poem de-al lui Rumi, evidențiind caracterul atemporal și universal al poeziei sale.	Prezentare (ppt), discuție, dezbateri	Prezentarea cercetării individuale realizate de student.
5. Street art: artă și ideologie. Street art-ul este una dintre cele mai dinamice forme de artă contemporană, care transmite adesea mesaje sociale, politice și ideologice. Mesajele acestor lucrări sunt adesea legate de locație și context, de aceea merită să colectăm exemple de opere din diverse locuri, cum ar fi lucrările lui Banksy sau graffiti-urile din Europa de Est. Să analizăm ce teme și mesaje apar în aceste lucrări și cum influențează	Prezentare (ppt), discuție, dezbateri	Prezentarea cercetării individuale realizate de student.

locația interpretarea lor. Opțional: putem crea un concept de street art care reflectă probleme sociale, cum ar fi poluarea, inegalitatea sau drepturile omului.		
6. Artă reinterpretată. Reinterpretarea operelor clasice de artă oferă posibilitatea de a reevalua semnificația acestora într-un context contemporan. Să alegem o operă celebră, de exemplu, David de Michelangelo, și să examinăm cum poate fi integrată cu o altă creație, de exemplu, un text care nu are legătură directă cu imaginea (de exemplu, Borges: În urma lui Averroes). Să analizăm legătura dintre cele două creații folosind instrumentele antropologiei artei și să creăm o narațiune nouă care să reflecte diversitatea interpretărilor. Această nouă interpretare poate fi exprimată și printr-un desen digital sau o reprezentare vizuală, reinterpretând arta tradițională într-o formă contemporană.	Prezentare (ppt), discuție, dezbateri	Prezentarea cercetării individuale realizate de student.

Bibliografie

Barthes, Roland: A kép retorikája. (ford.: Angyalosi Gergely) *Filmkultúra* 26. (1990/5) 64-72. [link](#)
 Davison, Patrick: The Language of Internet Memes. *The Social Media Reader* 2012. [link](#)
 Maruta, Mihnea: identitatea virtuala. Humanitas, Bucuresti, 2023.
 Milner, Ryan M. (2013). Pop Polyvocality: Internet Memes, Public Participation, and the Occupy Wall Street Movement. *International Journal of Communication*, 7, 2357–2390. [link](#)
 Schacter, Rafael: Graffiti and Street Art as Ornament, in Ross, J. [ed] (2016). Routledge handbook of graffiti and street art
 Routledge: London [link](#)
 Shifman, Limor: Memes in Digital Culture. MIT Press, 2013 [link](#)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina este în concordanță cu conținutul disciplinelor similare din cadrul altor universități/programe de studiu.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	rezolvarea sarcinilor realizate săptămânal pe parcursul semestrului	evaluarea sarcinilor realizate săptămânal pe parcursul semestrului	50%
10.5 Seminar/laborator	rezolvarea sarcinii seminariale	evaluarea sarcinii seminariale	50%
10.6 Standard minim de performanță			
1. Curs: Studenții vor citi în fiecare săptămână capitolul următor din manual și vor pregăti notițe pe baza acestuia. Aceste notițe vor fi			

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

discutate și analizate în timpul orelor, cu un accent special pe întrebări. La sfârșitul semestrului, notițele pregătite pentru fiecare oră vor trebui trimise prin email, compilate într-un singur fișier.

2. Seminar:

Prezența la seminarii este obligatorie în proporție de 75%, ceea ce înseamnă că sunt permise maximum 2 absențe.

La prezentările de seminar, toate informațiile, imaginile etc. trebuie să includă sursa (de exemplu, numele pictorului, anul lângă fiecare imagine, bibliografia menționată la ultima pagină a prezentării).

După prezentare, materialul prezentat trebuie trimis prin email profesorului.

Cei care nu îndeplinesc cel puțin 75% din cele două sarcini menționate (pct. 1, 2) vor susține un examen scris la sfârșitul semestrului.

Utilizarea AI în cadrul acestei discipline:

1. Utilizarea AI (de exemplu, ChatGPT) este permisă în cadrul acestei discipline, cu anumite condiții. Studenții trebuie să învețe să folosească AI, aceasta fiind o abilitate importantă.
2. Studenții trebuie să cunoască limitările AI și să nu accepte informații fără verificare. Informațiile oferite de AI trebuie verificate din alte surse.
3. Studentul este responsabil pentru corectitudinea informațiilor utilizate.
4. AI este un instrument, nu o sursă. Nu trebuie citat ca bibliografie, ci utilizat ca un instrument de lucru.
5. Studentul este obligat să menționeze, la finalul fiecărei lucrări, în ce etape și pentru ce scopuri a utilizat AI.

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data completării:
20.12.2024.

Semnătura titularului de curs
Szikszai Mária

Semnătura titularului de seminar
Szikszai Mária

Data avizării în departament:
10.02.2025

Semnătura directorului de departament

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului